

Tender Barometer

Deze Tender Barometer geeft het aantal overheidsopdrachten¹ weer die gelanceerd werden door een entiteit onderworpen aan de overheidsopdrachtenreglementering, beter gekend als aanbestedingen.

In België betekent dit jaarlijks ongeveer 16.000 gepubliceerde aankoopprocedures, opgesplitst in zowat 30.000 deelopdrachten. Samen goed voor een aankoopvolume van meer dan 60 miljard EURO.

Tender Experts heeft al deze opdrachten van 2016 tot vandaag samengebracht in één databank. Elke aanbesteder en al de deelnemende bedrijven bevinden zich op een unieke wijze in deze databank op basis van hun KBO-nummer. Elke deelopdracht werd apart gecatalogeerd.

Deze manier van werken laat voor het eerst toe om een duidelijker beeld te krijgen van de Belgische aanbestedingsmarkt.

Een eerste analyse van de cijfergegevens brengt een aantal interessante inzichten naar boven:

1. Heeft Covid-19 een impact op het aantal aankondigingen van overheidsopdrachten/aanbestedingen?
2. Kopen onze overheden Belgisch?
3. Nemen veel verschillende bedrijven deel aan overheidsopdrachten, m.a.w. hebben de overheden een voldoende grote keuze en speelt de mededinging voldoende?
4. Zijn overheden transparant in het publiceren van de informatie over welke bedrijven een overheidsopdracht trachten binnen te rijden en welke bedrijven daar ook effectief in slagen?

Door middel van onze volledige database kunnen we vragen i.v.m. statistisch relevante trends over overheidsopdrachten, specifieke vragen over een welbepaalde sector of een welbepaald bedrijf beantwoorden.

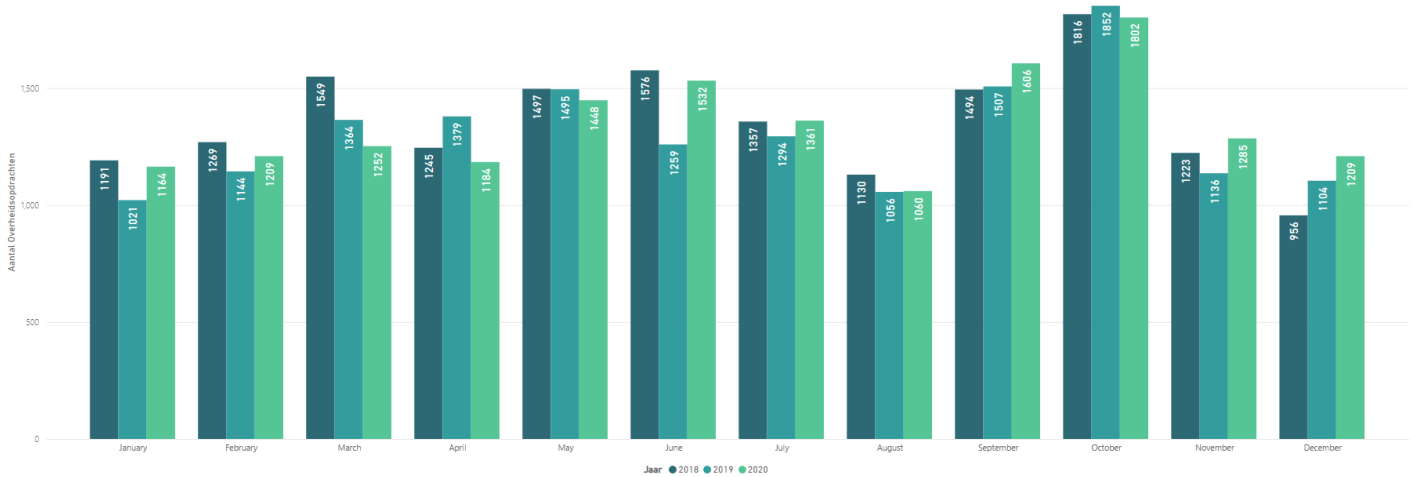
Hieronder het antwoord op de 4 bovenvermelde vragen.

¹ De overeenkomst onder bezwarende titel die wordt gesloten tussen één of meer aannemers, leveranciers of dienstverleners en één of meer aanbestedende overheden of overheidsbedrijven en die betrekking heeft op het uitvoeren van werken, het leveren van producten of het verlenen van diensten.

I. Impact Covid-19 op aankondigingen van overheidsopdrachten

Het aantal aankondigingen van overheidsopdrachten van alle Belgische aanbesteders op e-Notification blijft in de loop van 2018 tot en met 2020 redelijk stabiel.² In maart en april 2020 zien we een lichte daling van het aantal publicaties, maar die achterstand wordt nadien ingehaald. Het ziet er dus naar uit dat de impact van Covid-19 beperkt blijft vanuit een nationaal perspectief.

Aantal Overheidsopdrachten per maand
NATIONAAL NIVEAU

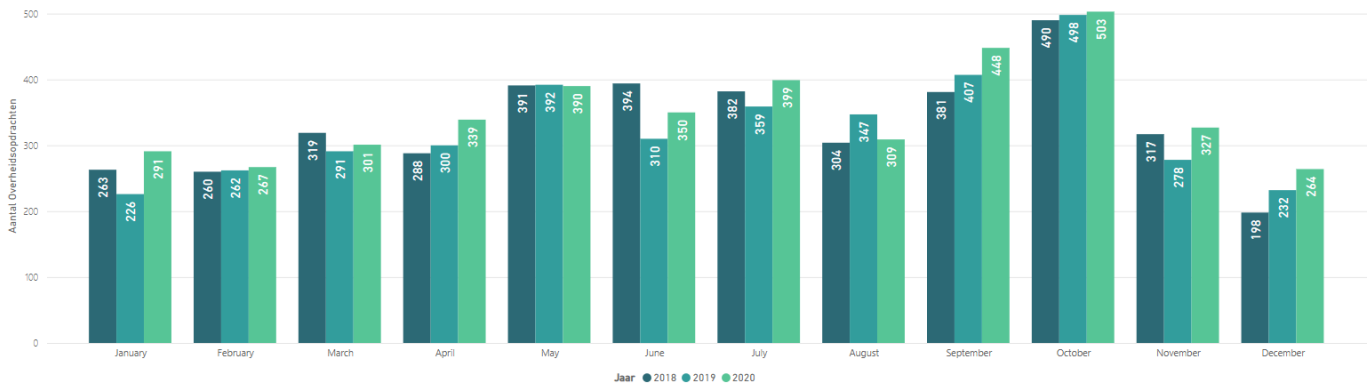
Aantal Overheidsopdrachten per jaar

	2018	2019	2020	Total
BRUSSELS HOOFDSTEDELIJK GEWEST	3987	3902	4188	12077
VLAAMS GEWEST	6947	6467	6836	20250
WAALS GEWEST	5369	5242	5088	15699
Total	16303	15611	16112	48026

² De cijfers zijn gebaseerd op de aankondigingen gepubliceerd op "e-Notification" met uitzondering van "Free Market"

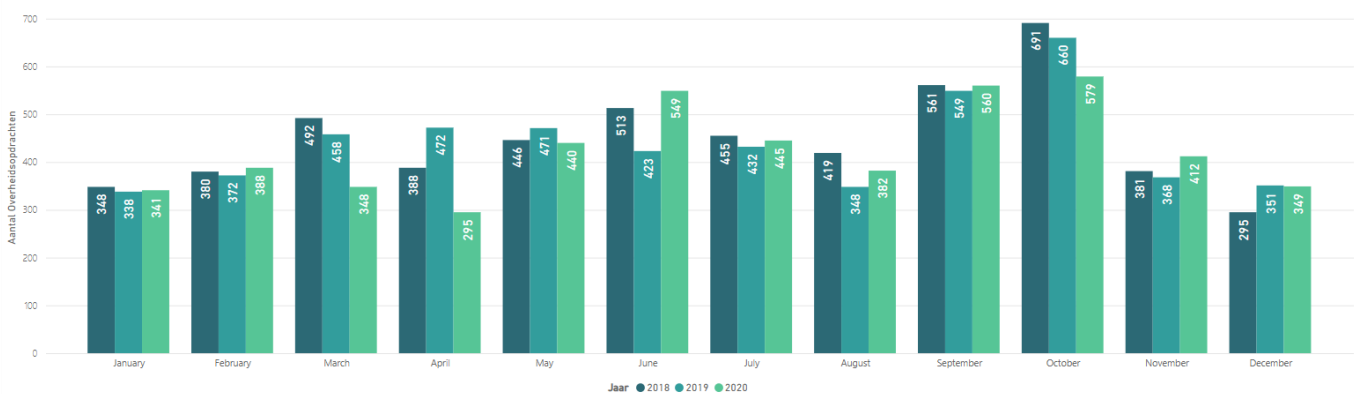
Voor de aanbesteders gevestigd in Brussel zien we dat het aantal aankondigen licht stijgt met 8.29% in maart en april van 2020 ten opzichte van dezelfde periode in 2019. Ook de tweede verstrenging van de maatregelen eind 2020 heeft in deze regio geen negatieve impact gehad wat betreft het aantal gepubliceerde opdrachten. Integendeel: november en december 2020 waren duidelijk productieve aanbestedingsmaanden.

Aantal Overheidsopdrachten per maand
ADMINISTRATIES GEVESTIGD IN HET BRUSSELS HOOFDSTEDELIJK GEWEST

Voor aanbesteders gevestigd in Wallonië daalt het aantal aankondigen met 24% in maart 2020 en met 37.5% in april 2020 ten opzichte van dezelfde maanden in 2019. Tijdens het volledige jaar 2020 zien we in het Waals Gewest 5088 aankondigen in 2020 ten opzichte van 5242 (-2.94%) in 2019 en 5369 (-5.23%) in 2018.

Aantal Overheidsopdrachten per maand
ADMINISTRATIES GEVESTIGD IN WALLONIE

Voor aanbesteders gevestigd in Vlaanderen daalt het aantal aankondigen met 1.95 % in maart 2020 en met 9.39 % in april 2020 ten opzichte van 2019. Over 2020 zien we in Vlaanderen 6836 aankondigen in 2020 ten opzichte van 6467 (+5.71%) in 2019 en 6947 (-1.60%) in 2018.

Aantal Overheidsopdrachten per maand
ADMINISTRATIES GEVESTIGD IN VLAANDEREN

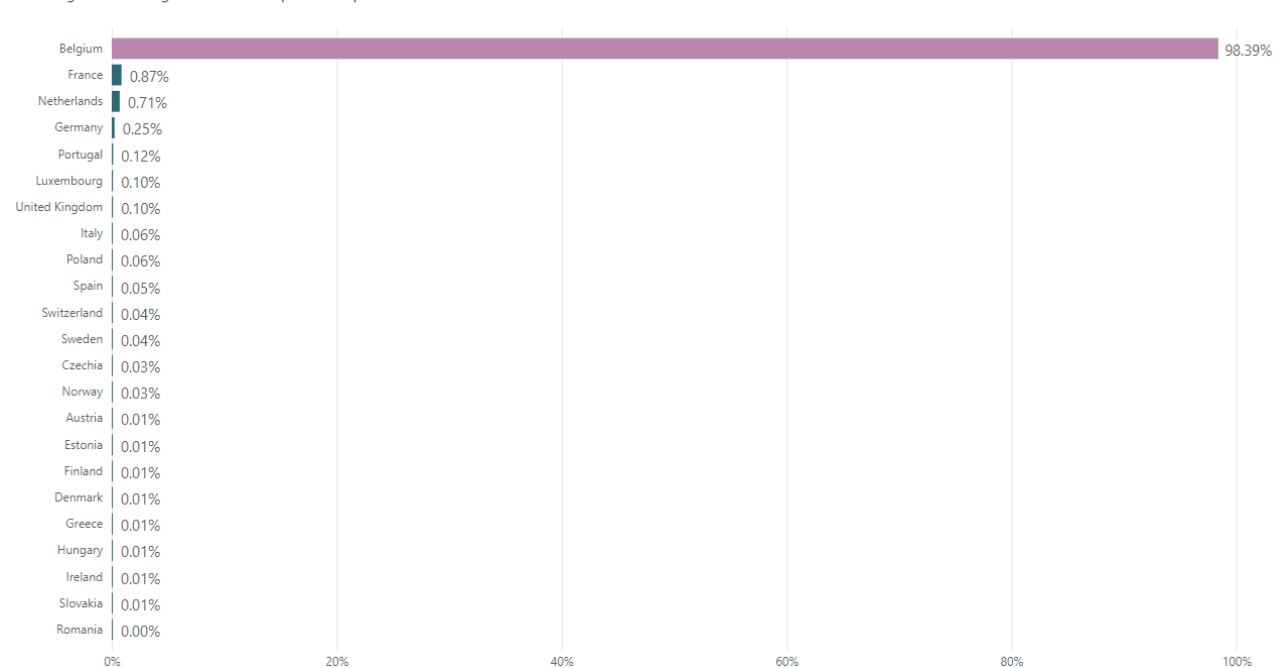

II. Kopen onze overheden Belgisch?

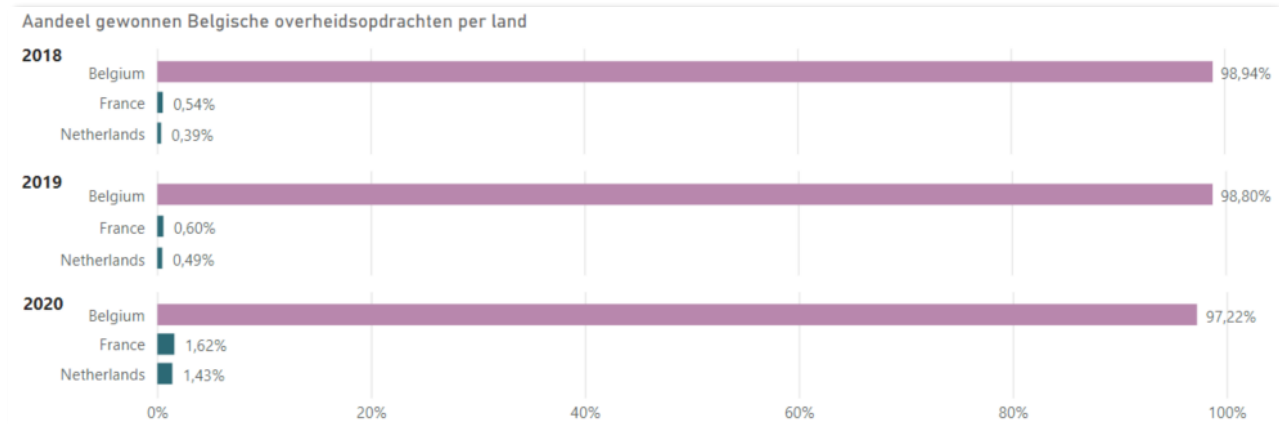
Volgens de basisregels van het Europese recht inzake overheidsopdrachten moeten alle ondernemingen in de Europese Unie volgens het gelijkheidsprincipe behandeld worden, zodat het niet mogelijk is om bepaalde overheidsopdrachten louter aan in België gevestigde bedrijven voor te behouden, enkel op grond van hun nationaliteit en/of locatie. In aanbestedingsland wordt de laatste jaren veel aandacht besteed aan de mate waarin aanbesteders hun overheidsopdrachten strategisch kunnen gebruiken om indirect de lokale tewerkstelling en de participatie van kleine en middelgrote ondernemingen te bevorderen. Ook wordt gesteld dat overheidsopdrachten toelaten om publieke gelden op een duurzame en maatschappelijk verantwoorde manier te besteden, zodoende innovatie te stimuleren en een doeltreffender beheer van de openbare middelen te waarborgen.

Van alle gepubliceerde aankoopintenties zien we dat er in meer dan één derde van de gevallen ook de winnende onderneming publiek wordt gemaakt.³ Over de periode 2018 tot en met 2020 blijkt dat onze overheden hun aankopen bijna uitsluitend gunnen aan Belgische bedrijven (98.39%)⁴, in tegenstelling tot wat eerdere studies melden.⁵ Een eervolle vermelding valt Franse bedrijven (0.87%) en Nederlandse ondernemingen (0.71%) te beurt.

Aandeel gewonnen Belgische overheidsopdrachten per land

Slechts een minieme verschuiving over de tijd is merkbaar. In 2020 is het aandeel van de Belgische bedrijven in het totaal aantal gunningen licht afgenomen naar 97.22%. Het valt te betwijfelen, wel te monitoren, of deze daling een trend wordt.

³ Zie infra: gunningsinformatie

⁴ De cijfers zijn gebaseerd op de aankondigingen gewonnen uit "e-Notification" met uitzondering van "Free Market"

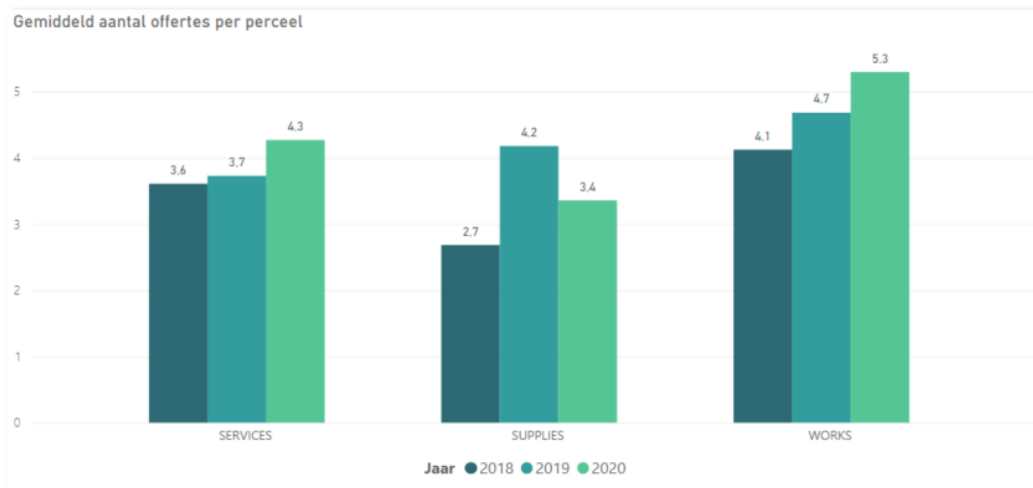
⁵ European Commission, *Thematische factsheet Europees semester Overheidsopdrachten*, 22 november 2017

III. Concurrentie-index

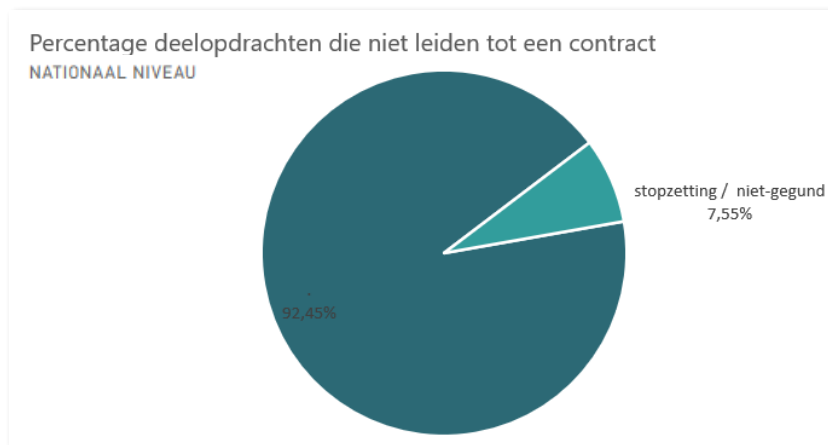
De concurrentie-index leert ons uit hoeveel offertes aanbesteders kunnen kiezen om hun contracten te gunnen. We baseren ons hierbij op de processen-verbaal van opening die door aanbesteders gepubliceerd worden op het nationale e-Tendering platform (26% in 2020 en stijgend).⁶

Interessant is vast te stellen er steeds meer en meer bedrijven meedingen naar overheidsopdrachten, wat de mededinging ten goede komt. We leren uit de cijfers ook dat hierin toch opmerkelijke verschillen zitten afhankelijk van de aard van de opdracht.

De cijfers vertellen dat over 2018 tot en met 2020 het gemiddeld aantal offertes ingediend per deelopdracht 4.1 bedraagt.⁷

Opvallend is ook dat 7.55% van de opdrachten gelanceerd door aanbesteders niet leiden tot een contract.⁸ Voor deze opdrachten worden er aankondigingen van 'niet-gunning' en 'stopzetting' bekendgemaakt in e-Notification. Voor aanbesteders gevestigd in het Brussels Hoofdstedelijk gewest ligt dit percentage op 7.29%, in Vlaanderen op 7.39% en Wallonië op 7.86%.

⁶ Zie infra: Openingsinformatie

⁷ De cijfers zijn gebaseerd op de aankondigingen gewonnen uit "e-Notification" met uitzondering van "Free Market"

⁸ De cijfers zijn gebaseerd op de aankondigingen gewonnen uit "e-Notification" met uitzondering van "Free Market"

IV. Transparantie-index

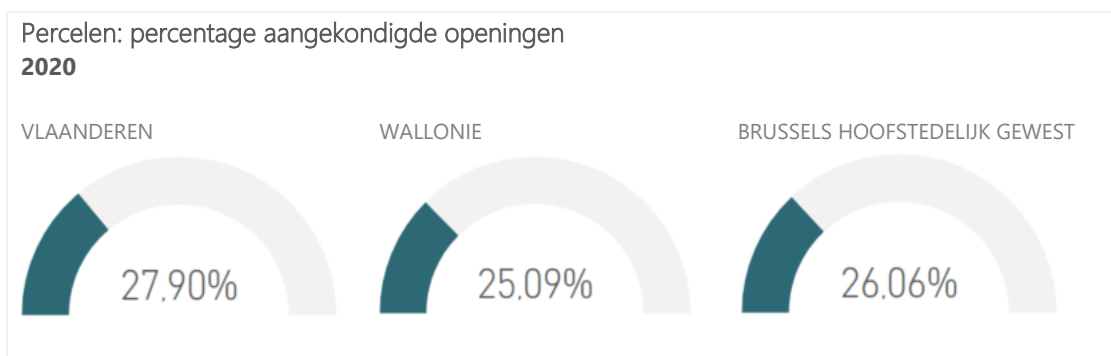
Hoe kom je te weten welke ondernemingen deelnemen aan overheidsopdrachten en welke bedrijven ze winnen?

Openingsinformatie

Welke bedrijven deelnemen aan gepubliceerde opdrachten, ontdekken we in de openingsinformatie die te vinden is op e-Tendering. Eén aankondiging van een overheidsopdracht kan meerdere deelopdrachten (percelen) bevatten. De cijfers hieronder gaan uit van het aantal percelen (deelopdrachten).⁹

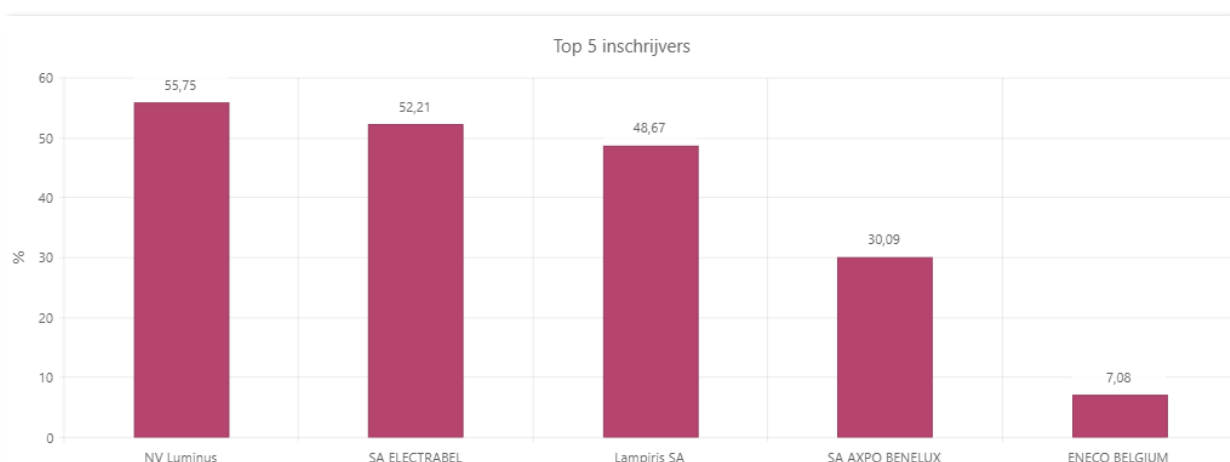
We zien dat slechts ongeveer 1 op 4 aanbesteders de deelnemende bedrijven publiek maakt. Hoewel er geen wettelijke verplichting is om de opening bekend te maken, kunnen we ons de vraag stellen waarom niet meer overheden kenbaar maken welke bedrijven bij hen meedingen naar contracten.

De op vandaag beschikbare cijfers geven onderstaande verschillen op regionaal niveau.

De gepubliceerde openingsinformatie leert ons dat 4.417 unieke bedrijven één of meerdere keren heeft meegedongen naar een overheidscontract met bekendmaking in 2020. Daar we globaal slechts in 1 op 4 van de gevallen weten welke bedrijven voor deze of gene opdracht hebben meegedongen, kunnen we ervan uit gaan dat het totaal aantal deelnemende bedrijven een stuk hoger ligt.

Ter illustratie: Over de periode 2017-2020 zijn er 493 (deel)opdrachten gepubliceerd voor de levering van elektriciteit. Van 113 van deze opdrachten is de openingsinformatie verschenen op e-Tendering. Hieronder zien we de verdeling van de top 5 inschrijvende bedrijven die deelgenomen hebben aan deze 113 opdrachten. Van 380 opdrachten missen we nog de openingsinformatie. Dit is spijtig, want hoe meer informatie, hoe beter bedrijven hun positie in de markt kunnen opvolgen.

⁹ De cijfers zijn gebaseerd op de aankondigingen gewonnen uit "e-Notification" met uitzondering van "Free Market"

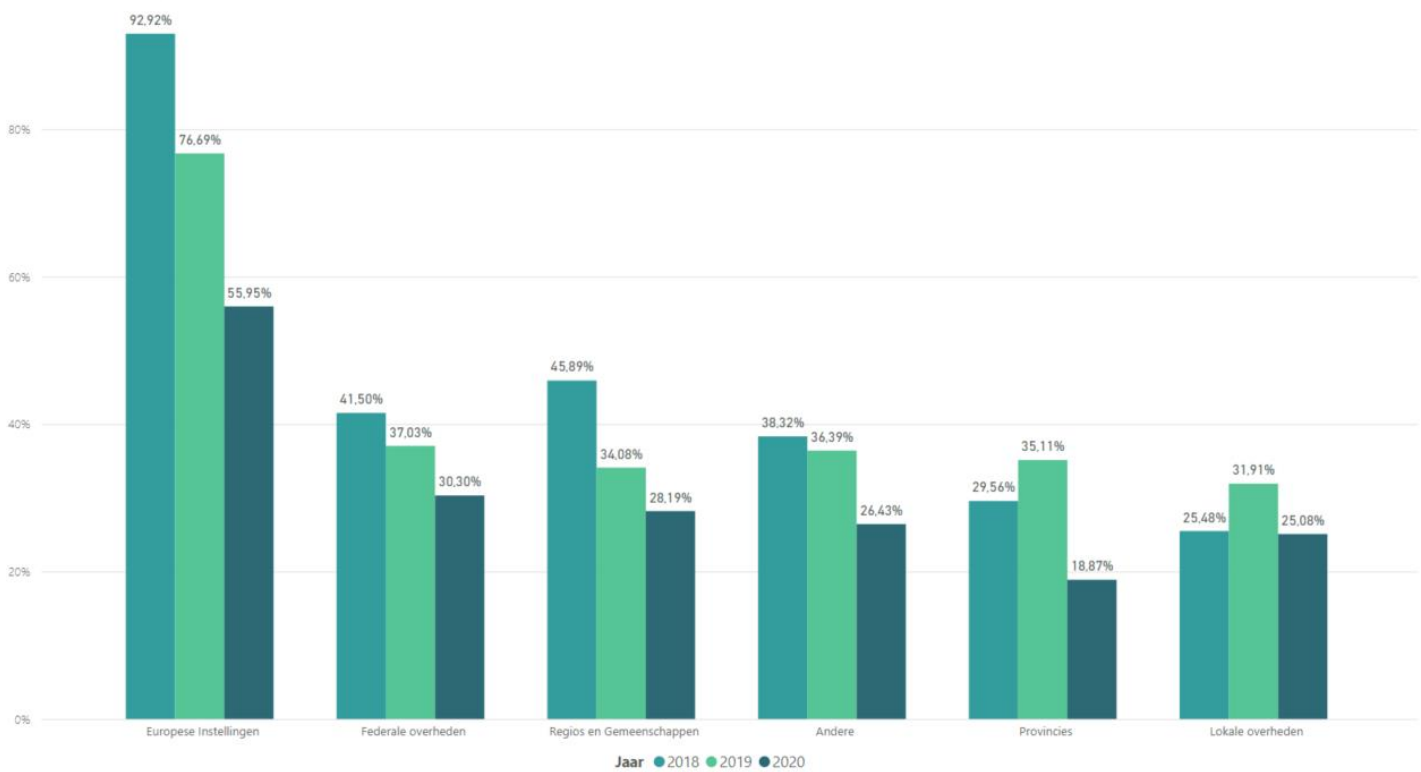
Gunningsinformatie

In tegenstelling tot de Belgische reglementering legt Europa aan alle overheden op om te publiceren aan wie ze welke contracten hebben gegund eens bepaalde verwachte contractwaardes zijn overschreden. In de klassieke sectoren geldt voor opdrachten van leveringen en diensten een drempelbedrag van 214.000 euro exclusief btw (voor centrale overheden is dit 139.000 euro), en voor opdrachten voor werken bedraagt dit 5.350.000 euro exclusief btw.

Hieronder wordt opgegeven in hoeveel percent van de gevallen Belgische aanbesteders en Europese instellingen gevestigd in België aankondigen welk bedrijf hun opdracht heeft binnengehaald, globaal komt dit op 35%.¹⁰ Bij het bekijken van deze cijfers is het nodig ons eraan te herinneren dat in ongeveer 7 % van de gevallen een aangekondigde opdracht niet wordt gegund of wordt geannuleerd. Opmerkelijk is dat de Europese instellingen 'best-in-class' zijn. Dit zal ingewijden in de materie niet verwonderen daar de Europese instellingen (quasi alleen) opdrachten publiceren boven de drempelbedragen.

Hieronder kijken we best naar de percentages van 2018. We zien dat het enige tijd duurt eer aanbesteders publiceren aan wie ze hun contracten hebben gegeven. We gaan er dus van uit dat de cijfers van 2019 en 2020 nog niet volledig zijn.

Perceelen: Percentage gepubliceerde gunning per TYPE AANBESTEDER

¹⁰ De cijfers zijn gebaseerd op de aankondigingen gewonnen uit "Tenders Electronic Daily (TED) database" en "e-Notification" met uitzondering van "Free Market"

Het aantal unieke bedrijven dat in 2020 één of meerdere opdrachten gewonnen heeft, bedraagt 2.513. Ook hier geldt dat we slechts een deel van de gunningen gepubliceerd werden en er zeker nog veel meer bedrijven een deel van hun omzet realiseren door middel van overheidsopdrachten.

Ter illustratie: In de schoonmaaksector zijn er over de periode 2017-2020 1.754 (deel)opdrachten gepubliceerd. Van 714 opdrachten weten we wie de opdracht heeft gewonnen, hieronder ontdekt u de top 5 van winnaars.

